

Lausunto

Pvm/Datum/Date

6.8.2021

Dnro/Dnr/DNo

4548/00.00.01.00.00/2021

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Viite: VN/20733/2020

Lausunto: Hallituksen esitys laiksi tutkimustietovarannosta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi tutkimustietovarannosta. Ruokavirasto esittää lausuntonaan seuraavaa.

Ruokavirasto pitää ehdotettua tutkimustietovarantoa tarpeellisena tutkimuksen näkyvyyden ja avoimuuden lisäämiseksi. Ruokavirasto pitää hyvänä kehityssuuntaa, että tutkimuksen tiedot ovat löydettävissä kootusti ja yhdenmukaisesti yhteisestä tietovarannosta. Lisäksi hallituksen esityksessä on huomioitu selkeästi tietosuoja-asetuksen vaatimukset sekä ensimmäisessä lausuntokierroksessa saadut kommentit.

Hallituksen esityksessä on tekijänoikeuksien osalta todettu seuraavaa: ”Tekijänoikeuslaki (1961/404) sisältää säännöksiä tekijänoikeuksien kohteista ja sisällöstä. Tekijänoikeudellisesta näkökulmasta tutkimustietovarantoon välitettävät tiedot perustuvat tekijän itsensä tieteellisen käytännön mukaisesti julkisiksi saattamiin tietoihin. Kun tietoja välitetään eteenpäin tutkimustietovarannossa, tekijätiedot välitetään mukana. Tutkimustietovarannon kehittämällä ei ole vaikutuksia parhaillaan valmisteltavana olevaan tekijänoikeuslain uudistukseen, koska tutkimustietovarannossa käsitellään vain tutkimustuotosten metatietoja. Tekijällä ei ole määräysoikeuksia teoksista luotuun metadataan. Tutkimustietovarannon yhteydet tekijänoikeuksiin jäävät näin ollen vähäisiksi.” (s. 9) Kuitenkin ehdotetun lain 3 §:n 3 mom. 7) kohdan mukaan tutkimustietovarannossa voidaan säilyttää tutkimussuunnitelmia ja 7 §:n 2 mom. mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö käsittelee tutkimussuunnitelmia kansallisen tutkimusjärjestelmän tilastoinnissa ja semanttisen haun toteuttamisessa sanalouhinnan keinoin. Näin ollen vaikuttaisi siltä, että tutkimustietovarannossa ei käsiteltäisi vain tutkimustuotosten metatietoja vaan myös tutkimussuunnitelmia, jotka teoskynnyksen ylittäessään ovat tekijänoikeuden suojaamia kirjallisia teoksia.

Tekijänoikeuslain 1 §:n (22.5.2015/607) 1 mom. mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Teoskynnyksen ylittymisen on oikeuskirjallisuudessa katsottu edellyttävän, että teos on itsenäinen ja omaperäinen.

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihe)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

Pvm/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo
6.8.2021 4548/00.00.01.00.00/2021

Tekijänoikeusneuvosto on ratkaisussaan 2006:4 katsonut, että tutkimuksesta laadittu abstrakti ylitti teoskynnyksen ja sitä oli pidettävä tekijänoikeudella suojattuna kirjallisena teoksena. Ruokavirasto toivookin, että hallituksen esityksessä huomioitaisiin tutkimussuunnitelmien mahdollisesti mukanaan tuomat yhteydet tekijänoikeuksiin.

Hallituksen esityksessä on nostettu esiin, etteivät tutkimussuunnitelmat ole julkisia asiakirjoja ja että niiden salassapidosta on säädetty julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 1 mom. 21) kohdassa. Julkisuuslain 14 §:n 1 mom. mukaan viranomaisen asiakirjan antamisesta päättää se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on, jollei 15 §:n 3 momentissa tai muualla laissa toisin säädetä. Edelleen 15 §:n 1 mom. mukaan viranomainen voi siirtää tiedonsaantia koskevan asian sen viranomaisen ratkaistavaksi, joka on laatinut asiakirjan tai jonka käsiteltäväksi asia kokonaisuudessaan kuuluu, jos viranomaiselta pyydetään asiakirjaa, jonka toinen viranomainen on laatinut tai joka kuuluu toisen viranomaisen käsiteltävänä olevaan asiaan. Ruokavirasto esittää, että hallituksen esityksessä selkeytettäisiin tutkimussuunnitelman antamista koskevaa ratkaisovaltaa niin, että tutkimussuunnitelmaa koskevasta tiedonluovutuksesta päättäisi asiakirjan laatinut viranomainen.

Hallituksen esityksen 5 §:n perusteluissa (s. 32) on todettu, että tutkimustoimijoista viranomaisia ovat Suomen Akatemia ja Business Finland. Ruokavirasto ehdottaa, että kyseistä kohtaa täydennettäisiin niin, että kohdasta kävisi ilmi myös muut tutkimustoimijoiksi luokiteltavat viranomaiset.

Ylijohtaja Pia Mäkelä
Pääjohtajan sijaisena

Tutkimusjohtaja Liisa Maunuksela

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har uppsatts och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7